

היכלולא דצדיקיא

לקט אמרים

בעניני דת ודעות מגדולים וצדיקים
שחל היומא דהילולא שלהם בחודש הזה

מזן הקדוש רבי יחזקאל שרגא האלבערשטאם זיעוועכי"א

אבדק"ק שינאווא ובעל דברי יחזקאל

גלבע' ו' טבת תרנ"ט לפ"ק

אשר נתפרסמו בגליונינו "אמונה ודעת"

וכעת מופיע בקובץ נפרד

חודש טבת תשפ"ב

מערכת "השקפה בדודה"

© כל הזכויות שמורות

הערות והארות בעניני הגליון, והודעת פרטים על שיעורים וחבורות וספרים וכדו', וכמו"כ לתרומות והנצחות

יכולים לשלוח לפאקס: 03-6443567 או לאימעיל: A146556474@gmail.com

וכן אפשר להשאיר הודעות למערכת בטעל. 0747962033

לתרומות והנצחות בחו"ל אפשר להתקשר בטעל:

בארה"ב: 502-4186 (845). בלאנדאן: 075-3507-8220.

במאנטשעסטער: 07835298520. באנטווערפען: 032-4912-81276

ניתן לתרום בכרטיס אשראי ע"י מערכת "נדרים פלוס" בעמדות הפזורות ע"ש "אמונה ודעת"

או ע"י מערכת "נדרים פון" בטעל: 03-7630585 קאוד-5374

או העברה לחשבון בבאנק פאג"י, סניף 188, מ. ח. 105416010, ע"ש ליבוביץ לציין עבור "אמונה"

הגליון החודשי "אמונה ודעת" מופץ בעזהשי"ת באלפי העתקות

בערי ארה"ק: ירושלים, בית שמש, בני ברק, וצפת, ומודיעין עילית. ובחו"ל: בארה"ב, בקאנאדא, ובענגלאנד, כ"י.

הגליונות ניתן להשיג:

ירושלים: 05484-85560 | בית שמש: 05832-44306 | בני ברק: 05331-27056 |

צפת: 0527698687 | מודיעין עילית: 052769868

החפץ להיכנס לרשימת מקבלי הגליון מידי חודש נא לשלוח "בקשה"

לאימעיל אדרעס a146556474@gmail.com

מרן הקדוש רבי יחזקאל שרגא האלבערשטאם זיעוועני"א אבדק"ק שינאווא ובעל דברי יחזקאל

נלב"ע ו' טבת תרנ"ט לפ"ק

נולד ביום כ' שבט שנת תקע"ו לפ"ק כבנו בכורו לאביו רשכבה"ג מרן הדברי חיים מצאנז זיע"א, ולאמו בתו של הגאון בעל הברוך טעם זי"ע. [ונקרא ע"ש הגאון רבי יחזקאל יהושע פייבל זי"ע אב"ד אסטראווא אבי זקנו הברוך טעם, ומרן הד"ח אמר עליו שאין פלא שהוא כ"כ בקדושה מאחר שנקרא ע"ש גדול כזה]. עוד בטרם שנולד כשנכנסה אמו הרבנית הצדקנית להרה"ק החוזה מלובלין זי"ע להתברך ממנו עמד מלפניה ואמר, לא מחמת כבוד אביה הרב מלייפניק (הברוך טעם) קמתי, ולא מחמת בעלה הדברי חיים קמתי אלא מפני שתהיה לה בן אשר יזריח את כל העולם באורו מפני זה קמתי מפניה, ואח"כ בירך אותה החוזה זי"ע, עוד בהיותו ילד ניכר עליו שיהיה גדול הדור, והיה יושב ומיגע עצמו בגמ' ותוס' בעת שחבריו בני גילו שחקו בחוץ, וככה נתגדל בקדושה ובטהרה. כשנעשה בר מצוה התחיל לקום בשעה מאוד מוקדמת בבוקר וקבע לעצמו שיעור עם אחיו הרה"ק מגארליץ זי"ע, ומאז שקד על התורה והעבודה במשך כל היום, ומאז נראה עליו גדולתו בתפילתו הזכה באש שלהבת, וביראת שמים בכל הענינים כגון בזהירות שלא לשחק כלל משום האיסור למלאות פיו שחוק וכדו', וכן בשמירת העינים הי' עושה לעצמו גדרים וסייגים. בהיותו כבן י"ח שנים כבר תיארו הרה"ק מזדשיקוב זי"ע בשם "צדיק".

בהגיע לפרקו נשא את בת הגה"ק ר' ארי' לייב ליפשיץ זי"ע בעל הארי' דבי עילאי שהיה חתנו של מרנא הישמש משה זי"ע, אחרי נישואיו נתיישב אצל זקינו הישמ"מ באוהעל, ומרן הישמ"מ חיבבו והשתעשע בו מאוד, טרם נישואי הגאון ר' שמעון סופר זי"ע בעל המכתב סופר מקראקא שלח אותו אביו מרן החתם סופר שילך להתברך אצל מרן הישמ"מ, וכאשר בירכו הישמ"מ אמר לו כדאי לך להתברך אצל נכדי ר' יחזקאל שהוא איש צדיק ויש לברכתו כח גדול ואכן נכנס אליו ובירכו, וכ"כ היתה אהבתו אליו, שכאשר נסתלקה לו הרבנית מזי"ר הציע לו מרן הישמ"מ להשתדך עם נכדתו אחרת והבטיח לו עוד עשר שנים קעסט, ואכן נשא בזיוו"ש את נכדתו בתו של הגה"צ ר' מרדכי זילברשטיין זי"ע האב"ד האלאשיץ חתן הארי' דבי עילאה. בהיותו אברך צעיר היה נוסע להרבה צדיקים וקדושים שבדורו לקנות מהם תורה וקדושה ביניהם הגאון רבי אשר'ל מראפשיץ, רבי צבי הירש מרימנאו, רבי אלעזר מזדשיקוב, המהר"ש מבעלזא, הראדאשיצער, רבי מאיר'ל מפרימשלאן, זכותם יגן עלינו, וכמו כן נסע לעוד הרבה צדיקים, כהצמח צדיק מוויזשניץ, רבי דוד משה מטשארטקוב, רבי איציק'ל סקווערער, רבי אהרן קארלינער ועוד הרבה, (ואמרו שנסע לר"ג צדיק דורו), וכל הצדיקים כיבדו והעריצו אותו במאוד מאוד.

בשנת תר"ז נפטרה הרבנית ונשא בזיוו"ש את הרבנית בת הגה"ק רבי יהודא צבי מראזלא זי"ע בעל הדעת קדושים, שנה לאחר נישואיו נפטרה גם היא, ובפקודת הרה"ק מריזשין זי"ע הכתירו אותו לאב"ד בראזלא (ראודאל) על מקום חתנו, והוסיף שהוא יקדש שם שמים שמה, ואכן שימש שם כרב שבע שנים והנהיג עניני העיר ודיני תורות, פעם פקפקו בפסק שלו והיה לבו נשבר מזה, ושלח לרבו מהר"ש מבעלזא לומר שרוצה לעזוב את הרבנות, והשיב לו המהר"ש שמה שפסק הוא אמת וקדוש ובשמים מסכימים לפסקיו, אחרי פטירת הרבנית בזיוו"ש"ל נשא את הרבנית בזיווג רביעי בתו של ר' צבי הירש אבד"ק לעשנאו זי"ע גיסו של השר שלום מבעלזא זי"ע אשר הוא יעץ אותו לשידוך זה, מזיווג זה נולדו לו שלשה בנים (מהם הגאון"ק מציעשנב ומסטרפאקוב זי"ע) ושתי בנות, ושוב נשא בזיווג חמישית את בתו של הגה"צ רבי אברהם געוירצמאן מגארליץ זי"ע (נכדו של הרה"ק ר"ר אלימלך מליזשענסק זיע"א. אחותו של רבי נפתלי אלימלך ז"ל אביו של רבי איציק'ל מפשעווארסק זי"ע).

בשנת תרט"ו בהסתלקותו של רבו השר שלום מבעלזא זי"ע החל לנהוג ברבי'סטווע עוד בחיי אביו הק', ונתפרסם בכל העולם כולו כגדול הדור בתורה וביראה, ואף גדולי וצדיקי הדור נסעו אליו לראות עבודתו בקודש והתבטלו אליו, וכן נהרו אליו אלפי רבבות ישראל להיפקד בדבר ישועה ורחמים, ואכן ראו אצלו "רוח הקודש" גלוי, ופעל ישועות לישראל, וראו אצלו מופתים נוראים למעלה מן הטבע, וכן היה מפורסם בגודל מדת האמת ובכל מה שהיה נוגע לכבוד שמים לא היה זו מן האמת לאמיתו, וכפי שהשתבח בו אביו מרן הדברי חיים זי"ע (בש"ת ד"ח ח"ב או"ח סי' א' וב'), וכן הקפיד מאוד בכל עניני ההלכה כפי שנפסק בשו"ע כידוע בזה כמה ענינים, וידוע שגילו לו בחלום משמים שנגזר עלי אביו שיסתלק מן העולם, ובכדי לבטל את הגזירה התחיל לחלוק על אביו בעניני הלכה, ובזה האריך את ימי אביו בכ"ב שנים, בשנת תרט"ז נתקבל לשמש כאב"ד שינאווא (אשר שימשו בה תחילה ברבנות חותנו הארי' דבי עילאה וזקינו מרן הישמ"מ). בשנת תרכ"ז נתקבל כרב בעיר סטראפקוב, ובשנת תרל"ט בהסתלקות דמר אביו מרן הדברי חיים זי"ע הלך לצאנז והתגורר שם כשנה, ואח"כ חזר

לסטראפקוב ובערך בשנת תרמ"א חזר לשינאווא ועל שמה נתפרסם בעולם ונסעו אליו מכל המדינות מפולין גאליציע ואונגארן, כולם ראו שהוא הצדיק הדור והרבי של כל הרביים. והעידו עליו מדריגות נשגבות מאוד, כמו כן ידוע כמה עובדות האיק שהוציא דיבוקים ותיקן נשמות, וכן ראו אצלו נפלאות כשעזר לעגונות למצוא את בעליהן, והשפיע פרנסה רפואות וישועות לישראל. וכן היה מפורסם בכל העולם גדלותו בתורה, וידוע שהגאון הבית הלוי מבריסק זי"ע יצא כנגדו לכבדו בכבוד מלכים בראותו את גדלותו בתורה.

רבינו זי"ע א"ה החזיק עצמו כחסיד נלהב מהשינאווער רב זי"ע, והיה אומר עליו דאף שדורו היה נחשב כדור אחרי תלמידי הבעש"ט זי"ע, אכן דער שינאווער רב האט זיך מיט געכאפט מיטן וואגן, ונחשב ג"כ כאחד מתלמידי הבעש"ט הק' בגדל מדרגותיו ורוח קדשו, כאשר דיבר רבינו פעם בענין אמונת צדיקים אמר בין הדברים אני יש לי ג"כ אמונת צדיקים, והסביר דבריו שהתכוון להרה"ק משינאווא זי"ע, וכל מאמרו ומנהג וסיפור של השינאווער רב היתה אצל רבינו תורה שלימה, ורבינו מתארו בכ"מ (ויוא"מ מא' ישוב אר"י סי' ג"ד, סי' קמ"ד ועוד) "מרן הקדוש" משינאווא זלה"ה וכו', ולא דבר "מרן ז"ל" במכתבו וכו', ובשו"ת דברי יואל סי' קי"ג כתב בא"ד בזה"ל, והראו לי מכתב קדשו של מרן הגה"ק משינאווא זלה"ה וכו', ומי יהרהר עוד אחר תעודת גדולים וקדושים אשר מפיחם אנו חיינ וכו', ועיי"ע בשו"ת דברי יואל סי' מ"ד אודות ד"ת של מרן משינאווא זי"ע, ובעוד כ"מ. ובהקדמת שו"ת דברי יואל (עמ' ט"ז) מובא מה שסיפר רבינו האיק שזכה לפגוש את הרה"ק משינאווא זי"ע, וזה היה בעת נישואי אחיו הגה"ק בעל עצי חיים זצ"ל בעיר טארנא, והיה שם מרן הקדוש משינאווא זצ"ל ורבינו הי' ילד קטן בגיל עשר ומרן הקדוש משינאווא בחן אותו בלימודו בסוג' דשיקול הדעת, ובתוך הדברים אמר רבינו דבר חידוש בסוג' זו, ואמר הרה"ק משינאווא בלש"ק "דאס הייסט א שיינער שיקול הדעת".

ידוע שהרה"ק משינאווא חיכה מאוד שתהא ישועת ישראל בגאולה השלימה בשנת תרס"ו, (ואמר הרמז בוין תתקטר הרומז לשנה שכולה ווין ושנת תרס"ו הוא שש מאות ששים ושש), אמנם בעה"ר לא זכה לזה ובהושענא רבה שנת תרנ"ט ביקש מהקהל שיתפללו על אריכות ימיו ואמר שזה יהיה טובה להעולם, אבל באותה שנה חשכו המאורות וביום ו' טבת עלתה נשמתו בסערה השמימה, והעידו הצדיקים שאם היה מאריך ימים היה מביא את הגאולה בשנת תרס"ו. השאיר ספה"ק "דברי יחזקאל", וידוע מה שאמרו צדיקי הדור שהספר הוא מעט הכמות ורב האיקות, שלא רצה לכתוב אלא מה שנתגלה לו ברוח הקודש, זיעועכ"א.

חלק א' - מערכתו נגד חובבי ציון הציונים והמזרחיים / חלק ב' - בחובת התבדלות מרשעים

חלק א' - מערכתו נגד "חובבי ציון" הציונים והמזרחיים

לארצנו, ועל ידם תתישב הארץ ויהיה להם פרנסה ותתכונן ארץ ישראל, והטעו הרבה אנשים חשובים להיות נמנין עמהן. וכשנאמרו לי הדברים, כתבתי לאנשים כשרים ונאמנים ממכירינו שבארץ ישראל, והשיבו לי כי עדיין אינם בקיאים במהות דבר זה אם טוב או לא, ולא היו ימים מועטים השיבו כי היא חלילה חרבן הארץ, כי האנשים שבאו הם בורים וקלי הדעת ואין בהם ניצוץ יראת שמים, ויש מהם מחללי שבת בפרהסיא, ואח"כ ראיתי את אשר הדפיסו האנשים

הם הצליחו להטעות הרבה אנשים חשובים אחריהם וזהו חורבן גדול

בעזה"י.

הנה זה זמן כבר אשר קמו אנשים מבני עמנו רובם דוקטורים, ואמרו נתחכמה לעשות ישוב לארץ ישראל, ולקבל נדבות מאחב"י ולשלוח אנשים לשם לעבודת הארץ, ובמקום שנוסעים הרבה למדינות אמריקה יסעו

א. עי' מש"כ רבינו בספה"ק ויואל משה (מאמר ישוב אר"י סי' קמ"ד) בזה"ל, "וכבר התמרמר עי"ז מרן הקדוש משינאווא זצלה"ה במכתבו שנת תרנ"ז הנדפס בדברי יחזקאל שהביא מה שראה בספריהם שמי שדר בא"י אעפ"י שאינו מקיים התורה אין בו עון, וקללם עי"ז בקללות נמרצות, והביא ראי' מזה על חברת האנשים השולחים לעבוד שדות בא"י שהם תועבות ה', ולא דבר מציונות כי לא נתפשט עדיין בימיו, ומכתב זה נכתב בשנה הראשונה שהמציא אותו הטמא רעיון הציונות, ולא הגיע אז כלל לאותן המקומות שדרין שם יראי ה' עד אחר שנתייסד המזרחי שהתחיל להמשיך את העולם אל הטומאה העמוקה הזו, ולא דבר מרן זי"ל במכתבו הנ"ל אלא מרעיון הקאלאניאציא לעבוד שדות שהי' כמה שנים טרם התחלת הציונות, ונתפסו אז בזה איזה גדולים כאשר יראה הרוואה במכתב הנ"ל, והתחיל גם מאז אותו התרעומת של המינים ששיבת א"י הוא כל התורה כולה והשאר ח"ו טפל.

ומכש"כ בזמנינו זה שהציונות הפכו רוב ההמון למינוח הזה שכל התורה כולה לא נחשבת בעיניהם למאומה אלא ישיבת א"י, הוא ק"ו ב"ב של ק"ו שאף מה שהאמת הוא בדבר חשיבות א"י, ונכתב על ס' בספרים הקודמים אין להגיד בזה ברבים או לכתוב על קונטרס אף בביהכ"ס בלבד דלא עדיף מעשרת הדברות, ומכש"כ שאין לכתוב בזה במכתבי העתים לפני ע"ה וקלי הדעת ומינים ואפיקורסים שיש בכל העולם רובא דרובא הקוראים במכתבי העתים, ובפרט לפרסם עוד בזה הפלגת דברים שאינם אמיתיים כלל והמה כולם מוקשים נגד האמת וההלכה, כאשר נתבאר לעיל באורך, ואין לשער גודל העון והפירצה בזה. עכלה"ק.

מצוה גדולה לפרסם שלא יתחבר שום בעל נפש לחבורתם כי הם נגד ארץ ישראל

לכן הנני מודיע לכם, שתודיעו לאחב"י שאינכם בחבורה זו, ומי שישלח לידכם תשלחו לו בחזרה, שלא יצא תקלה על ידכם ח"ו, ובעו"ה גרמו האנשים הנ"ל שישלחו אנשי רוסיה לשם לעבודת האדמה, שמעו התוגרים ויצא הגזרה בארץ ישראל שלא להניח לבוא שם איש מחו"ל להתישב שם, וידעתי מאיזה אנשים שנסעו, הוצרכו לתת שוחד הרבה להממונים של מלכות ישמעאל, להניח אותם ליכנס לארץ ישראל. וזאת מצוה גדולה לפרסם, שלא יתחבר שום בעל נפש לחבורה זו, כי ברע הוא נגד ישוב ארץ ישראל שתבנה ותכונן במהרה בימינו. דברי ידידו מחו"ל דוש"ת ומצפה לבש"ט בתוך כלל ישראל.

הק' יחזקאל שרגא הלברשטאם

רציתי לכתוב גם לידידי מוה"ר אהרן סאפיר, לאשר גם שמו הדפיסו בהעלה הנ"ל, אך לאשר כבר אמרתי לו פא"פ כי לא דבר טוב הוא, איננו צריך לטרחא יתרה, ע"כ ימחול כ"ת להגיד לו מכתבי זה, וגם לידידי הנגיד יוסף פייגנבוים ימחול כ"ת להודיע שלא טוב הוא".

הנ"ל, וגנבו דברי הרבנים הגאונים, כמו: הרב מפיטקוב וחזונו הרב מקוטנא, שכתבו שנכון לקנות אתרוגים של ארץ ישראל, שיהיה ריוח להעניים היושבים שם על התורה והעבודה, השתמשו בדבריהם לשלוח לשם עובדי אדמה, אשר בזה יקופח חלילה נדבות אחב"י ששולחים לעניי אה"ק היושבים במצור ובמצוק.

ואכתוב למעלתו דבר אחר שראיתי בהספר אשר הדפיסו כתוב שם: בארץ ישראל אינו צריך לקיים התורה, כי כל הדר בארץ ישראל כמו שיש לו א' וכל הדר בחו"ל כמו שאין לו א', על כן גדולה ישיבת ארץ ישראל, שאפילו אינם מקיימים את התורה הוא כדאי תיקון עבודת האדמה של ארץ ישראל. "תפח רוחם" עד כמה הם רוצים להטעות את ארץ ישראל. לזאת אמרתי לאנשים רבים, שלא יתחברו עם החבורה הזו, כי הם רוצים לעשות הריסות ישוב ארץ הקדושה, שיושבים שם ועוסקים בתורה ועבודה במצור ובמצוק, כי החלוקה מעט היא. הגם כי ב"ה אנחנו עושים מאי דאפשר להרבות קופות ונדבות, אבל אין הקומץ משביע, ובפרט עתה שהיוקר יאמיר שם הם בדוחק גדול, וחלילה דמי השלוח של הפוחזים אלו, ימעטו חלילה את נדבות הקופות, ונוגע לסכנת נפשות של נפשות צדיקים, אשר הם באמת ישוב ארץ ישראל עתה בגולה.

ב. ע' בשו"ת דברי יואל סי' צ"ז (בספר שלש תשובות וספר מהר"י ט"ב שביעית הוא תשובה ג') אות י"ד הביא רבינו שיש בהבאת האתרוגים לחו"ל צד איסור המבואר בשו"ע חו"מ (סי' רל"א סי' כ"ז), אלא שזה מחלוקת בין הגדולים ויש שהתירו, אבל מרן הקדושת יו"ט החמיר בזה, ובשו"ת מנחת אלעזר (ח"ב סי' ע') האריך הרבה בזה וסיים בזה"ל, ואמת כי שמעתי מדור שלפנינו מצדיקים ז"ע שהקילו כששלחו להם יין או שמן מא"י, אמנם כ"ק אדמו"ר משינאווא ז"ע החמיר מאוד בזה שלא להוציא וכמבואר בשו"ע עכ"ל. ועכ"פ אלו שהתירו לא עלה על דעתם לשלוח עובדי אדמה לשם.

ג. ע' במכתב הבאה ובהערות דשם על מה סובבו דבריו הק' דכאן.

ד. ע' ויואל משה (מא' ש"ש סי' ק"א ד"ה וגם באר"י) שמזכיר ד"ז, וז"ל, גם כשהיתה עוד באר"י מלכות ישמעאל היתה הסיבה שסגרו שערי הארץ שלא לבא שמה אנשים מישראל מחמת יראת הציונים וכו', והרי אנו רואים כאן שזה התחיל עוד מעת החובבי ציון שהציונים המשיכו את דרכם.

ה. בספר דברי יחזקאל החדש העירו ע"ז המו"ל בזה"ל, המכתב הזה והבא אחריו נדפסו במכ"ע "המגיד". משנת תרנ"ז ט"ז אדר א' וז' אדר ב'. הראשון נשלח להר"ר זכריה מנדל אברדאם חסיד נגיד ידוע בטארנא [אשר היה מחסידי שינאווא], (עיין עליו בקונטרס "מנוחת זכריה" בראש ספר פנינים יקרים עה"ת מהדורת תר"ס) שנתמנה לגזבר חברת "אהבת ציון" בטארנא. מן הענין לציין את דברי עורך המכ"ע שהיה מתומכי רעיון הישוב, בהקדמה למכתב רבנו [משינאווא]: "רבים הם המתנגדים לרעיון הישוב בארץ ישראל... לא נתפעל ונתרגש מהם כלל ונעבור עליהם בשיקפה. לא כן אם אחד מגדולי הרבנים אשר האמת נר לרגלו והצדק אור לנתיבותיו יתקומם נגד כל המחזיקים ברעיון הישוב אז יתחמץ לבבנו ונפשנו עלינו תשתוחח!". אחר פרסום המכתב ב"המגיד" זעמו ראשי תנועת "חובבי ציון" וביקשו מהגאון רבי שרגא פייבל שרייער אב"ד בראדשין לצאת לויכוח עם רבנו. מכתבו והארוך של הרב מבראדשין בנושא, אל רבנו, מופיע, ב"המגיד" שם, ותשובתו של רבנו בצדו. (ע"כ). ואכן אח"כ המשיכו "המגיד" לשפוך את כעסם כנגד מרן משינאווא ז"ע במאמר מיוחד בשם "שלומים לריב ציון" בחוצפה וגסות רוח.

וע' במכתב הארוך המובא לקמן שכתב להרב מבראדשין בזה. ועוד יש להוסיף שבסופו של דבר אחרי שיצא הגה"ק משינאווא ז"ע נגדם, משך ר' זכריה מענדל את עצמו מהם, ופירסם בכת"ע קול מחזיקי הדת כ' אדר א' תרנ"ז מודעה שמושך את ידי מחבורתם אחרי שגדולי הדור יצאו נגדם.

חלילה להתערב עם חבורה כזו שאומרים שבארץ ישראל יכולים לפרוק עול ח"ו

ב"ה יום ד' ב' דר"ח אדר תרנ"ז לפ"ק.

לכבוד הרב הגאון המפורסם וכו' מ' פייביש סג"ל אבד"ק בראדשין.

השגתי מכתבו במרבית דברים וקושיות, למה אינני מסכים לקבל החבורה שקוראין שיבת ציון. וגופא דעובדא כך הוי: ביקש אותי איש א' מק' טארנא להסכים שיכנסו יראי ד' בחברה זו, והשבתי לו שבחול"ל אי אפשר לידע על בוריה אם הוא דבר טוב באמת או הוא לרעה, אמרתי לו שאשאל את מכיריני בשם שאנחנו מכירים אותם לאנשים נאמנים ויראי ד', וכן שלחתי שם לשאול. ובתחילה השיבו כי אינם יודעין, שעדיין לא באו אנשים מחבורה זו, כי זה היה מעשה כשלש שנים, ובתוך הזמן היה למראה עיני הס' "שיבת ציון", וראיתי בהקדמתו שמי שדר בארץ ישראל אפילו פורק ממנו עול תורה ועול מצוות ד', אז אמרתי חלילה להתערב עמהם, והאי חובר של ספר זה הראה קלונו בהתחלת הספר, שכתב שבארץ ישראל פטורין מתורה

ומצות, והלא אדרבא הקב"ה הקפיד בתורתו הק' על יושבי ארץ ישראל יותר, כמו שכתוב ולא תקיא הארץ אתכם וגו', כי ארץ ישראל אינה יכולה להכיל רק אנשים טהורים, ומי שפורק עול תורה כמו שכתב החובר הנ"ל הוא טמא מטומא.

ומה שתלה עצמו באילן גדול הגאון הצדיק ס' הפלאה, ע"כ אמרו חכמים הזהירו בדבריכם וגו' וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו, ונמצא ש"ש מתחלל. גם בדברים אלו עשה החובר הנ"ל חילול השם גדול לומר, כי בארץ ישראל מותר לפרוק ממנו עול תורה רק לעבוד את האדמה. אוי לאנשים שכך שומעין! וב"ה כי אצלי ישירים דברי ס' הפלאה, שכתב לתרץ קושי' ששמע על דברי הגמ', שכל הדר בחול"ל דומה כמי שאין לו א' [אלוה], וכל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו א', והקשו והלא תיבת דומה משמע שבאמת אינו כן רק נדמה כן, וא"כ מעלה חול"ל חלילה מארץ ישראל, והשיב דקבלת א' הוא עיקר עול תורה ומצות, אפילו בחול"ל אם עוסק בתורה ומצות באמת יש לו א', רק לאשר חול"ל הוא תחת המזלות, וההשפעה מהש"י הולכת על ידי שליח, דומה כמי שאין לו א', כי א' ישראל משפיע לארץ ישראל בלי אמצעי. ע"כ דירת ארץ ישראל גורמת

1. ה"ה הרב שרגא פייביש שרייער ז"ל אבד"ק בראדשין בעמח"ס גידולי הקודש אשר הוא ערך מערכה נגד מרן הקדושת יום טוב זי"ע שהעמיד את הקהילה בסיגעט תחת הארטאדאקסיע, והרב הזה עמד יחד עם הקהילה הנפרדת בשנת תרמ"ז וגם אז התוכח עם הגה"ק משינאווא זי"ע וכדלקמן, ושוב אח"כ נעשה אחד מראשי כת החובבי ציון ואח"כ מראשי המזרחי, וע"ע במכתבים הבאים הא"ך שהגה"ק משינאווא זי"ע מתווכח אתו בענין שיטת חובבי ציון, ובסופו של דבר נתחבר ממש עם הציונים, ובעצמו לקח חבל באסיפתם בקיץ תרנ"ח בעיר סמאנימלאוו שבגאליציע.

2. כוונתו על הספר שיבת ציון שהוציא אחד מחובבי ציון אברהם יעקב סלוצקי, ושם מובא מכתבים מרבנים על חשיבות המצוה לעלות לאר"י ולהתיישב שמה ולייסד שם קאלאניעס וכו', ושם באות א' מביאים מכתבו של הר' שמואל מאהליווער שהיה אז מראשי חובבי ציון ואח"כ נעשה מראשי המזרחי (והוא אשר השתדל בכל כוחו להמציא את ההיתר מכירה המדומה, כמתואר בהקדמת ספר דבר השמיטה ובגליונו במלחמת השביעית) ושם כתב בא"ד בזה"ל, והנה במעלת הישיבה בארץ נשתנו בעלי התלמוד עם בעלי המדרש ז"ל, והוא אמרם ז"ל בכתובות ק"י ע"ב, "לעולם ידור אדם בא"י אפילו בעיר שרובה עו"ג ואל ידור בחול"ל אפילו בעיר שרובה ישראל, שכל הדר בא"י דומה כמי שיש לו אלוה, וכל הדר בחול"ל דומה כמי שאין לו אלוה", והקשה הגאון האמתי בעל ההפלאה ז"ל, דלשון דבריהם מורה דהדר בא"י הוא רק דומה כמי שיש לו אלוה אבל באמת אין לו, והדר בחול"ל הוא רק דומה כמי שאין לו אלוה אבל באמת יש לו אלוה, וא"כ עדיף חול"ל מא"י? ויתרץ הוא ז"ל שכוונתם כך היא: דבאמת המקבל עליו עול תורה ועול מצות יש לו אלוה, והפורק ממנו עול תורה ומצות אין לו, אמנם מעלת א"י גדולה כל כך שכל הדר בה אפילו אין בידו לא תורה ולא מצות כבר דומה כמי שיש לו אלוה, וכל הדר בחול"ל אפילו מקבל עליו עול תורה ומצות ובאמת יש לו אלוה עכ"ז דומה כמי שאין לו אלוה, וא"כ לפי הדברים הנ"ל כוונת ראשית דבריהם לעולם ידור אדם בא"י אפילו בעיר שרובה ישראל, ר"ל ועי"ז פורק ממנו עול תורה ומצות, ואל ידור בחול"ל אפילו בעיר שרובה ישראל, ר"ל ועי"ז ישמור התורה והמצות בשלימות. וכן אמרו במדרש ילקוט דברים אלו בסגנון אחר, וז"ל הילקוט איכה ג': "ודכותיה בית ישראל יושבים על אדמתם ויטמאו אותם, וז"ל הילקוט הילקוט איכה ג': "ודכותיה בית ישראל יושבים על אדמתם ויטמאו אותם, אמר הקב"ה הלאי יהיו בני עמי בארץ ישראל אף על פי שמטמאין אותה..."

שמואל בהרב מוהרי"ל מאהליווער

והנה מה שהביא ראייה מדברי ההפלאה לשיטתו הנכזבה, עי' מש"כ כאן במכתבי הגה"ק משינאווא זי"ע, ומש"כ להביא ראייה מגמ' לעולם ידור אדם וכו', עי' ויואל משה מא' ישוב אר"י (ס' ל"ב ול"ג) דאף כשדרו בעיר שרובה עכו"ם בוודאי לא נמשכו אחריהם, אבל בוודאי לדור עם אפיקורסים שיכולים להימשך אחריהם בוודאי אסור לכו"ע יע"ש, ומה שהביא ראייה מדברי הילקוט ממש"כ הלאי יהיו בני וכו', עי' ויואל משה מא' שלש שבועות ס' ק"ג מה שדחה רבינו את דבריו ושם מתחיל רבינו בזה"ל, והאפיקורסים אומרים פי' זר בדברי הילקוט וכו' יע"ש, (ועי'ע בויואל משה הבהיר באיהו מקומן שם שהביאו מדברי הגה"ק המנחת אלעזר מונקאטש זי"ע, ומדברי כ"ק אדמו"ר הנועם אליעזר מסקולען זי"ע, מש"כ עי"ז בכמה אופנים יע"ש).

והיה זה שלום כנפש הכותב למען המצוה של ישוב ארץ הקדושה באמת.

הק' יחזקאל שרגא האלברשטאם החפ"ק שינאווא

(תיקון עולם, כתבי קודש סי' י"ח, דברי יחזקאל החדש)

תיפח רוחם של אלו האומרים שכדאי הוא ישיבת הארץ לדחות כל התורה

ב"ה יום א' תצוה תרנ"ז לפ"ק.

לכבוד הרבני הנגיד ומפורסם וכו' מו"ה יוסף פ"ב נ"י.

מכתבו הגיענו והנה כבר כתבתי לידידי הגביר היקר כ"ש מו"ה זכריה מענדל נ"י להגיד לכם בשמי שלא יבואו אלי בדבר הזה כי הרב מק' בראטשין כתב לי מכתב באריכות וכתב שהוא משולח מחבורה זו [חובבי ציון] והשבתי לו ג"כ בארוכה שאין הדבר נכון בעיני והעיקר הוא היסוד החבורה זו הוא שיתישבו שם אנשים שיעבדו את האדמה ויהנו מיגיע כפם אף אם על ידי חבורה יתקלקלו דמי השילוח להעניי העוסקים בתורה ובעבודת הבורא, שוה להם, כמ"ש החובר (שיבת ציון) שהדר בארץ ישראל אף אם פורק מעליו עול תורה ומצוה כדאי הוא ישיבת הארץ לדחות כל התורה² ותלה עצמו באילן גדול בעמ"ס הפלאה, ואנחנו אומרים מי שמפיר התורה טוב יותר שידור בחו"ל כי ארץ ישראל אינה יכולה לסבול רשעים כמו שכתב ולא תקיא הארץ בטמאכם ועל דברי הצדיק החכם בעל הפלאה אומר אני דברי חכ"ל אבות, חכמים הזהרו בדבריהם שמא ישתו התלמידים מים במקו' הרעים ויעשו ח"ה [חילול השם] כמו שעשה החובר הזה שפער פיו שבארץ ישראל מותר לפרוק עול תורה, "תיפח רוחו"³ וב"ה אני אמרתי הפשט בדברי

להיות ניוון מהשי"ת בעצמו, כמו שהיה בזמן שבהמ"ק היה קיים והיו שומרים תורה ומצוה, היו דבקים בא' חיים וניזונים בלי אמצעי⁴, אבל בעוה"ר עתה שגלינו מארצנו, טוב להחזיק את היושבים שם ועוסקים בתורה ומצוה מתוך הדחק, ואם רוצה בעל נפש להיות לו אחוזה בארץ ישראל, יוכל לקנות מקום באיזה בימ"ד, כמו שגם אנכי קנית בצפת, והרבה אנשים קנו מקומות בבתי כנסיות.

יודע אני שהבאים לשם בחברה זו הם פורקים עול תורה והם מחריבי קריתא

ועל חבורה זו אי אפשר להסכים, כי היה לנו ידיעה משם, שהבאים לשם פורקים עול תורה והולכים בשרירות לבם ואינם רק מחריבי ארעא. ומה שכ' הרב כ"ת מבראדשין, ישלחו אנשים כשרים לעבוד האדמה, הוא דבר שאי אפשר, ואם יהי א' מעשרה אדם כשר יצא שכרו בהפסדו, מה שנתקלקל דמי שילוח שנתיסד ע"פ רבותינו הקדושים זצ"ל, כאשר הוגד לי שביערסלב איזה אנשים שנכנסו לחבורה זו, הסירו הקופות שהיה להם על מעות רמב"ן, וכן בק' קראקא נחסרו כמה קופות ע"ז. ומה שכ' הרב הנ"ל, כי ברבות הימים יתנו בעלי השדות והכרמים מלחמם לדל, במחכ"ת לא בסבי טעמא, הלהן ימתינו ועד אז יגועו ברעב חלילה. לזאת עצתי הטובה לכל החפץ בחיים שלא יכנס לחבורה זו, כי ידעתי מאחד שרצה לקלקל פרנסת ארץ ישראל ולא עלתה בידו וד"ל. יעוין בירושלמי גיטין שכ' על דברי הגמרא משום ישוב ארץ ישראל, היינו לגרש נכרים ולישב ישראל בה⁵, ועתה החבורה זו התיירו לישב ארץ ישראל בפריקת עול תורה ומצוה, כמו שכתב הראש שלהם בהקדמת ספרו, הרי הוא מחריב ארץ ישראל ביושביה, לכן מבוקשי שלא יכתוב עוד כ"ת אלי בדבר הזה, כי לא אסכים בשום אופן בעולם,

ח. ביאור יסוד זה דמש"כ שבאר"י דומה כמי שיש לו אלוך הוא משום דשם נמצאים תחת ממשלת התורה, ודבר זה לא שייך בזמנינו, כן פי' גם רבינו ביואל משה בכ"מ (עי' מא' ש"ש סי' ד-ה, ומא' ישוב אר"י סי' כ"ז-ל"ג) ומביא לזה כו"כ ראיות יע"ש ודו"ק.

ט. עי' ויואל משה מא' ישוב אר"י (סי' ט' וסי' ס"ג) שמבאר ג"כ דבר זה, דעיקר מצוה ישוב אר"י הוא מה"ט, ועיי"ש בס' י' דמבאר עוד דמה"ט מצוה לגרש משם האפיקורסים שהמה גרועים מעכו"ם, ויותר שייך אצלם פן יחטיאו אותך לי, (יע"ש שמדייק כן בדברי היראים).

י. המכתבים האלו מובאים גם בספר ילקוט אגרות קודש (מכתב קס"ד, קס"ה), וכן מובאים בספר רבינו הקדוש מצאנו (פרק ט"ז), ובספר רבינו הקדוש משינאווא, ובעוד כ"מ.

יא. הלא הוא הנגיד ר' יוסף פייגנבוים ז"ל מטארנא המוזכר בסוף המכתב הראשון.

יב. עי' הערה במכתב דלעיל שהבאנו את דבריו שם.

יג. בספה"ק ויואל משה (מאמר ישוב ארץ ישראל סי' נ"ד) כתב רבינו בזה"ל, ובספרו של מרן הקדוש משינאווא וזה"ל דברי יחזקאל נדפס שם מכתב "שקילל בקללה נמרצת" את האומרים מימרות שרוצים בהם להטעות את הבריות שישעו לאר"י וילכו בשרירות לבם, וזה וודאי אמת וברור לכל הדיעות שאין מצוה ישוב אר"י אלא למקיימי התורה ומצותיה עכלה"ק. וע"ע במכתב דלהלן

"תיצק זהב רותח על שפתותם" שרוצים להטעות את הבריות שיסעו לארץ ישראל וילכו בשרירות לבם כמו שכן עושים בעל הקלאניע מחללין שבת בפרהסיא ולכן צא תאמרו להאנשים המסיתין אתכם רק לראות לחזק ישוב הארץ בהרבות לשלוח שקלי קודש לישובים על התורה ועל העבודה עד ירים ד' קרניו וישיב שבותינו במהרה בימינו^ט.

הק' יחזקאל שרגא הלברשטאם

(דברי יחזקאל, הובא בתיקון עולם ס' ס"א, ובדברי יחזקאל החדש כתבי קודש ס' כ')

ראה את הנולד וצוח נגד כת החובבי ציון ומכ"ש נגד הציונים והמזרחיים

"אם היה דבר זה לפני עשרים שנה כאשר התחיל רצ"ה קאלישער וחבריו, וגאוני אמת וצדיקי זמנינו צוחו ככרוכיא, אאמו"ר [משינאווא] ז"ל, חותני הרה"צ [מהר"י מבעלזא] ז"ל ועוד, ולא הסכימו על זה כי ראו את הנולד, אזי היה שייך לדון לכף זכות מי שירצה להחזיק בידם, לא כן עתה אשר ראינו צרת נפשותינו אשר הביאו לנו הרעיונות הללו, אשר על ידי זה קמו הציונים והמזרחיים אשר אומרים לקל דעת דרכך לא חפצנו, ופורקים עול תורה ומצוות בריש גלי, ובמסתרים תבכה נפשינו ונפש כל היראים במדינת רוסיא על חורבן והירוס הדת תחפצו עתה עוד הפעם לחדש הרעה".

(דברי שמחה להגה"ק מציעשנוב ז"ע, מכתב ה')

הורה שלא להתרפאות ביין "כרמל" של הציונים אף במצב של פקוח נפש והעדיף להתרפאות ביין נסך גמור

כד הוה טליא חלה פעם רבינו, ומאן דהו יעץ לתת לו מיין יין מסויים שהיה בדוק ומנוסה להביא תרופה, אך

ההפלאה וישרים המה^י, רק פושעים יכשלו במ ועיקר תקותינו הוא להחזיק ישיבת ארץ ישראל במשעון לחם עד יושיענו הש"י ויקבצינו לעשות רצונו ואז יקוים בנו יעמדו זרים וירעו צאנכם ויעבדו את האדמה עבורנו אך עתה אין שום טובה במה שיסעו לשם לעבוד את האדמה ואם יש לכם ספק בדבר כתבו להממונים דכולל גאליציען בירושלים ת"ו ובצפת ת"ו ובטבריא ת"ו ואז תדעו כי צדקו דברי. סוף דבר לא יבוא אלי לדבר עמי בדבר הזה כי לא אוכל להסכים על חבורה זו.

דברי ידידו הדו"ש ומצפה לבש"ט מכלל ישראל.

הק' יחזקאל שרגא הלברשטאם

(תיקון עולם ס' צ"ח נעתק ע"י הגה"ק מקאלאשיץ ז"ע, והובא בדברי יחזקאל החדש מכתבי קודש, סימן י"ז)

חבורה זו היא נגד טובת ארץ ישראל

ב"ה יום ב' בשלח תרנ"ז לפ"ק.

שלום להרבי המופלג מ' מנשה שו"ב והרבני המופלג מ' דוד כ"ץ בק'... יצ"ו.

אשר שאלתם למה אין מכניסים עצמן צדיקים בחברת השולחים אנשים לעבוד שדות בארץ ישראל. **"דעו כי החבורה זו היא נגד טובת ארץ ישראל"**^{טו} כי היו אצלינו מאנשים נאמנים וכשירים ואמרו שלא נחזיק בידם אדרבא להגיד למי שנוגע יראת ד' בלבו למנוע מלילך אתם והמכתבים שהם העתיקו בחיבור שלהם גנוב אתם שהרב מקיטוב וכדומה כתבו זאת לענין האתרוגים ליקח מארץ ישראל והם הדפיסו אותם על שם חברתם, ודבר א' ראיתי בספריהם שהיא ראייה על מעשיהם שהם כולם תועבות ד' שכתב שם שמי שדר בארץ ישראל אעפ"י שאינו מקיים התורה אין בו עון,

(מיום ב' בשלח) שכתב עליהם הלשון, **"תיצק זהב רותח על שפתותיהם" שרוצים להטעות את הבריות שיסעו לארץ ישראל וכו'.**

יד. עי' במכתב דלעיל שמבאר את דברי ההפלאה בטוט"ד, וע"ע ויואל משה מא' ישוב אר"י שם מש"כ בבאיור דברי הפלאה עד"ז ושם כתב ע"ז בזה"ל, והאפיקורסים הוציאו שם רע על ההפלאה שכותב שמי שדר באר"י אף אם ח"ו עובר על כל התורה כולה הוא יותר ממי שמקיים כל התורה כולה בחוץ לארץ וזה עלילת שוא ושקר כדרכם לתפוס באיזה לשון לתלות בו בוקי סרוקי אלא שבהפלאה נתקשה וכו' עכלה"ק.

טו. במהדורות הראשונות של הספר הושמט מילים אלו וכשהובא לפני רבינו המכתב הארגינעלי בכת"ק של מרן הקדוש משינאווא, הנדפס בסוף ספה"ק דברי יחזקאל, ראה שבהכת"י הי' שורה נוספת ובה כמה דברים שנשמט ממה שנדפס בדברי יחזקאל, בזה"ל: "דעו כי חבורה זו היא נגד טובת אר"י. ורבינו התפלא מאוד למה נשמטו דברים אלו מספה"ק דברי יחזקאל, עד שהסביר לו מדפיס אחד שנשמטה בשגגה כיון ששורה למעלה מזו בכת"ק מסיימת ג"כ באותן המילים, וכשהעתיק המדפיס את הכת"ק חשב לפי תומו שהעתיק גם שורה זו וזה טעות שכיח אצל המעתיקים והמדפיסים, ובה נחה דעתו של רבינו. (מושיען של ישראל ח"ג פרק ל"ב (עמ' 344-345) מפי ר' סענדר דייטש ז"ל). ובדפוסים האחרונים אכן החזירו את המילים האלו במכתב.

טז. העתק הכת"ק מובא בכ"מ (כמו בספר דברי חיים על מקוואות מהד' ירושלים תשכ"ב ועוד, וכ"ה בספר על גאולתנו ח"א עמ' 344 ועי"ש פרק שלם על הגה"ק משינאווא ז"ע).

הקדוש משינאווא זצוקללה"ה ואמר דע טאטע איז נישט דא וואס וועט זיין מיט די ציוניסטען, ובוודאי כוון ברוח קדשו על זמן כזה..."^ט

(שם עמ' ר"א-ר"ב)

אני מתיירא שלא לדחוק את הקץ

מצאתי לנחוח לפרסם כאן מה שאמר כ"ק דו"ז הרה"ק מרן משינאווא זי"ע בזה"ל, רבים תמהים על אי הליכתו על ציון של אבי הקדוש זצ"ל תדעו שזהו ענין הקשור עם התקרבות הגאולה והנני מתיירא שלא לדחוק את הקץ.

(ספר מוצל מהאש דף כ' אות ד')

הציונים מתייצבים על ה' ועל משיחו

הרה"ק משינאווא זי"ע נסתלק שנים אחדים אחרי שנפרסם רעיון הציונות, ובימי חייו עדיין לא ידעו מהם אצל היהודים הכשרים, ובכ"ז כבר חזה מראש את גודל החורבן שיצא מהם.

בשנת תרנ"ו, כשסידר הערצל ימ"ש את האסיפה הציונית הראשונה הנודע בשם הבאזעל קאנפרענץ התבטא אז מרן הקדוש משינאווא זי"ע על זה בלשון הכתוב, יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים ונוסדו יחד על ה' ועל משיחו, ודיבר אודות הטומאה הגדולה שיש לו לאותו רשע באסיפתו.

(ספר על גאולתינו ח"א עמ' 345)

דא עקא שהמין הלז עשוי בידי בית החרושת "כרמל" של הציונים הכופרים. כששמע הרה"ק משינאווא את הנידון, הורה ואמר: הנה יין של כרמל נסך הוא, ואם אמנם הגיע המצב לידי פקוח נפש ומוכרחים לתת לו אף יין נסך, מוטב לקנות את היין הזה מיקבי עכו"ם גמורים ולתת לו, מלספות לו מיין הלז. (מפני מראית העין, שלא יחשבו הרואים שהתירו עכ"פ בשעת הדחק).

(דברי חנה השלם חלק התולדות, עמ' שס"ה)

רבים וטובים נתפסו בציונות ובזכות הגה"ק משינאווא זי"ע ניצלתי מזה

פעם אמר רבינו [מקאלאשיץ זי"ע]: דעו שכל ענין הציונות וגירוריה וכל המסתעף ממנה, היא קליפה דקה מן הדקה אשר קשה לעמוד על בוריה ולהכירה וגדולים וטובים טעו בה, ולולא שנתגדלתי אצל זקני הגאון הקדוש משינאווא זצ"ל, מי יודע אם גם אנכי לא הייתי טועה בהם..."

(שם עמ' ר"ב)

אחרי פטירת הגה"ק משינאווא זי"ע בכה בנו הגה"ק מציעשנוב זי"ע ואמר "מה יהיה עם הציונים"

וראו להעתיק קטע ממכתב של חו"ז הרה"ק רבי איציק'ל מפשעווארסק זי"ע שכתב בשנת תשי"ח להגאון הקדוש מסאטמאר זי"ע, וזלה"ק: שמעתי ממה"צ מקאלעשיטץ זצ"ל הי"ד אשר כ"ק מרן הגה"ק מציעשנוב זצ"ל בכה מאוד לאחר פטירת כ"ק אביו

יז. בהערה ל"ג שם כתב המו"ל בזה"ל [מקור הסיפור הוא], מפי כ"ק חו"ז הגה"צ [מהר"י] מפשעווארסק (שליט"א) [זיע"א] כשסיפר זאת דודי הרב החסיד מו"ה שמואל חיים ראובן שליט"א להגה"ק מסאטמאר זי"ע, נענה ואמר: בעת ההיא היתה קליפה דקה מן הדקה, אך כהיום הכל רואים ומכירים בטומאתה.

יח. והוא לו נדפסה בס' דברי יואל - מכתבים, סימן קל"ט.

יט. והיה רגיל הרה"צ ר' איציק'ל לספר את הנזכר לעיל כך: שבעת שנסתלק הקדוש משינאווא זי"ע, "תיכף ווען ער איז נאך געווען ווארעם" בכה בנו הקדוש מציעשנוב ז"ל, "דער טאטע איז נישט דא, וואס וועט זיין מיט די ציוניסטן". והוסיף ר' איציק'ל זצ"ל: "דער טאטע איז אים ערשט יעצט אוועק, און ער האט דעם אינזינען געהאט, ממש רוח הקודש, דעמאלס איז דאך געווען אפאר יונגאטשען..." [הרי אביו נסתלק עכשיו על פניו, אבל זה היתה עיקר דאגתו. והיה זה ממש רוח הקודש, כי אז הציונים הרי היו לא יותר מכמה נערים...].

ומרן רביה"ק זי"ע סיפר, שאחר פטירת מרן הקדוש משינאווא זי"ע בעת שבניו הקדושים התאבלו עליו מרה וישבו שבעה בבייתו, פתאום ביום הששי של ימי האבילות, פרץ הרב מציעשנוב זי"ע בבכי גדול והוריד כנחל דמעה, שאלוהו אחיו הק' על סיבת בכייתו כעת ביום ו', הרי אמרו חז"ל שלשה לבכי שבעה להספד. השיבם הרה"ק מציעשנוב, אינני בוכה כעת על העדר אבינו הקדוש שעלה למרום, רק סיבת בכייתי הוא בעבור כת הרשע של הציונות שהתחילה להתפשט בקרב ישראל, ומי יקום לנו עם מרעים ומי יתייצב עם פועל און, שנשארו יתומים בלי אב, ומי יערוך מלחמות ה' ללחום נגד הכופרים הללו, ועל דא וודאי קבכינא. (מושיען של ישראל חלק ג' עמוד ש"פ).

אינני רוצה להכירכם אתכם ואת ממונכם הלא נאמר תכלית שנאה שנאתים

סיפר לי מוח"ז הגה"צ [רבי ישכר בער ראטנבערג]
מוואידיסלאוו זצ"ל:

אבי (הגה"צ ר' יעקב יצחק אלחנן ממעכיו זצ"ל) נולד בכ"ד
אב תרמ"ד, ובתרנ"ז הי' הקאנגרעס (אסיפה) הראשון
של הציונים. לפני הבר מצוה שלו נסע עם אביו
[הגה"צ ר' אברהם שלום פנחס אדמו"ר מוואלבראם
בטשענסטחוב] אל הרה"ק משינאווע, אמר הרבי הנ"ל
לזקניו, בא אלי רופא מייערסלאוו, שרוצה לדבר עמי,
אך שלא ימצא שם אדם אז. אני לא רציתי, יחוד עם
מגולח, אני לא רציתי, אבל הוא בשלו, דוקא ביחידות,
אמרתי לזלמן גבאי שישאר הדלת פתוח, כדי שלא
יהי יחוד.

ושאלתי לו, מה הוא רוצה, ואמר, שרוצה שאעמיד
עם הציונים, ובשכר זה, יעמיד לי בכל יום עגלה עם
דייטשען, לחסידים. (הוא דיבר מסתמא עמו באריכות סביב
סביב, והרבי הנ"ל אמר לזקני הקיצור מכל השיחה, מה הי' תוכן
כוונתו). אמרתי לו, אינני רוצה להכירכם, ואינני רוצה
להכיר ממונכם, דוד המלך אמר בתהלים "תכלית שנאה
שנאתים".

הם מעלילים על הרה"ק מטשארטקוב לומר שידו עם הציונים ח"ו וזהו שקר

הם העלילו על ר' דוד משה (הרה"ק מטשארטקוב) שהוא
ציוניסט חס ושלום, ר' דוד משה הוא ירא שמים, רק
שם יש רב שהוא זקן אשמאי והוא ציוניסט, אומרים
הטשארטקאווער הוא ציוניסט כדי שיהא נראה שכונתם
על ר' דוד משה ח"ו, ור' דוד משה הוא ירא שמים, ואני
עושה כבודכם לשליח שתספרו זה בפועל.

וסיים מוח"ז: שמעתי זה הרבה פעמים מזקני ואח"כ
מאבי, הי' אצלם כחוב לספר בכל עת מצוא המעשה
הנ"ל.

(שיח זקנים, ח"א עמ' רנ"ב)

הציונים הסיתו את הגוי לפגוע ברבינו משינאווא בכדי שיסיר את התנגדותו מהם

דברים כדרבנות: נאמרו מפיו בהזדמנויות שונות
נגד הציונות, ומנהיגיה ראו בו את אחד מאויביהם

הראשיים. בעתון מחזיקי הדת מיום כ"ב אב תרנ"ז
מוספר, כי בהיות הרבי משינאווא בקרעניץ, התפרץ
אחד הנכרים מהרחוב לעבר מרכבתו, ושלח ידו למרוט
את פאת זקנו של הצדיק, ורק השמשים שהיו עמו
הדפו את הגוי לאחור. בעקבות מעשה זה יצא אחד
הציונים בקול תרועה, כי יש לקוות שמעתה יסיר הרבי
משינאווא את התנגדותו לציונות, בראותו את שפל
מצב ישראל בגלות, ב"מחזיקי הדת" שם מואשמים
הציונים שהם ביימו את המעשה, והסיתו את הגוי
להתפרץ.

(רבינו הקדוש מצאנו ח"ב עמ' קל"ט)

כשיהודי קורא את שמע יש לכפור בעבודה זרה הציונית

כשאר גדולי ישראל בשעתו, לא פעל ועודד למען
העליה לארץ ישראל. כשעלה ארצה הרה"ח ר' דוד
אריה בריזל זצ"ל נכנס לקבל ברכת פרידה מהרבי
משינאווא אמר לו הרבי: ידעת שאני שולח אנשים
לא"י, אבל אתה שאני... רק להוי ידוע לך: כשיהודי
קורא "שמע ישראל", עליו לכפור בכל הע"ז שבעולם.
הציונות אף היא עבודה זרה, וגם בה צריך לכפור!

(שם)

הערצל ימ"ש היה גלגול מנשמת אותו האיש הנוצרי ימ"ש

מקובל בשם מרן הרב הקדוש משינאווא זי"ע שנשמתו
של הד"ר הערצל היה גלגול נשמתו של אותו האיש ישו
הנוצרי, אשר כפי שכתב הרה"ח וויטאל ז"ל דנשמתו
של אותו האיש היה גלגול נשמתו של האיש המקלל
בן אשה הישראלית הנזכר בתורה בסוף פ' אמור ונרמז
בר"ת הפסוק ונוקב שם י' הוא ר"ת ישו, והרה"ק
משינאווא רמז זה בפסוק הנאמר בפ' ראה בפרשת מסית
ומדיח, כי יסיתך אחיך בן אמך או רעך אשר כנפשוך
לאמור נלכה ונעבדה אלהים אחרים, "אחיך בן אמך"
הוא רמז על בן הישראלית שהיתה אמו מישראל ואביו
מצרי ואח"כ נתגלגל באותו האיש שג"כ היה כן, ואח"כ
נתגלגל ב"רעך" אשר כנפשוך, שבלשון אשכנז מתורגם
"דיין" הערצל"ס פריינד"ד, וזהו רמז על אותו האיש
הערצל"ל ימ"ש, אשר הם המה הסיתו והדיחו את עם
ישראל מאת ה' ותורתו הק'.

(מושיען של ישראל ח"ג עמ' 350)

חלק ב' - בחובת התבדלות מרשעים

ויטענו שני הצדדים כל טענותיהם ואז אפשר שיחתי לפי אחב"י...

... ואסור לשום בר ישראל לשחוט גסה או דקה להשיג גבול השוחטים שמקדם, כיון שהוא לא נתקבל מהרב מרא דאתרא וקהל ארטה, ושחיטתו אסורה, והגם שעד שלא ישבו ב"ד ה' להם היתר מאיזה רבנים ליקח שו"ב, אבל עתה בטל ומבוטל היתרם, כי עפ"י התורה אסור להם לחלק מהארטהדאקסין עפ"י אשר נעשה מכבר ע"י כמה רבנים.

ואשר שאלו החולקים מה יהי' כשילך מו"ה יצחק רייך^{כא} לאח"ק, ע"ז יש תשובה מדברי חז"ל מס' חגיגה ד' ה' ע"ב, שהשיב ר' יהושע ב"ר לרבנן דאמרי ליה מה תהוי עלן

מכתבו החריף נגד הפורשים מקהל הארטאדאקסן בעיר סיגוט^{כב}

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בשם כל ישראל הנני לקיים מ"ע והייתם נקיים מה' ומישראל ולקיים מל"ת שלא לשחוק מללמד חוב על המסית ועתה אודיע לאב"י בענין המחלוקת שנתהוו' בעו"ה בעיר סיגוט אשר רימו קצת אנשים עלי שאני מחזיק ביד החולקים על החבורה שומרי הדת הנקראים ארטדוקסן והרע לי מאד כי יראתי שלא אכשל ח"ו בעון חילול השם החמור מכל עבירות שבתורה והגם שאני ידעתי באמת שחף אנכי מזה אבל הלא אמרו חז"ל אחד שוגג ואחד מזיד בחילול השם והייתי משתוקק ומצפה שיושיבו בית דין

כ. הנה כאשר השתדל מרן הקדושת יו"ט זי"ע שק"ק סיגעט יכנס תחת חבורת הארטאדאקסן כשאר ערי וקהילות שבאונגארן כאשר צוה אביו הייטב לב זי"ע א בטרם פטירתו, לא מצא הדבר חן בעיני התחדשים שבסיגעט, וערכו מערכה נגדו ופרשו עצמם מקהל הארטאדאקסן ויסדו קהילה בפני עצמה בשם "זעלבשטענדיגע ספרדים" [שלא רצו להיקרא בשם שטאטוסקווא שכבר נאסרו ע"י גדולי הדור על שלא התחברו לארטאדאקסן ע"כ בדו מלבם שם זה], והביאו להם שוחט בפנ"ע, ועי"ז הבערה ללהב יצאה ופרצה מריבה בתוך העיר ובכל המדינה.

מרן הקדושו"ט יצא כנגדם במלחמת חרמה ואסר את השוחט שלהם, וכתב לכל רבני וגדולי אונגארן ובירר את דבריו ואת טעמו, ואכן כולם באו לימין צדקו לאסור את הקהילה ההוא ואת השוחט וכתבו שדינם כמו השטאטוסקווא והנעאלאגען, ובפרט עשה רושם רב מכתביו של הגה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע שעורר את ראשי הקהילה בסיגעט ללחום בתוקף נגד קהל הפורשים ה"ספרדים". ואז פנו הספרדים למרן הקדוש משינאווא זי"ע בערמה, וטענו שבאמת המה מסכימים להתחבר אל הארטאדאקסן, ורק סעיף אחד הקושר אותם תחת משמעות הקאנצעליי שבפעסט לזה הם מתנגדים, ועי"ז כתב מרן משינאווא לקהל סיגעט שיעמדו לד"ת בזבל"א וזבל"א ושליש המרוצה לשניהם, אכן הדיין מקהל הספרדים פסל את כל רבני אונגארן מלהיות השליש בטענה שהם בוודאי יפסקו לטובת הארטאדאקסן, וד"ז כאב למרן הקדושו"ט שיצא שידונו על עצם הארטאדאקסיע אשר כבר נתקבל בכל הקהילות בהוראת יותר ממאה רבנים שמחויב כל מאמין בה' לקבל תקנותיה, ולכן ביקש את בן אחותו הגה"ק מבאדיב ז"ל שיודיע את הדברים לדודו מרן הק' משינאווא, ואכן כשמסר לו את הדברים, שלח מרן משינאווא מכתב לראשי קהל הספרדים שמבקשם שלא יעשו חילול השם ויבטלו את דעתם ויקבלו את השטאטוסטען. הספרדים השתמטו בתירוצים שונים לבוא לעמק השוה ולהושיב ב"ד בזבל"א וזבל"א הנברר משני צדדים, ואז הכריע מרן הקדושת יו"ט זי"ע שקהל היראים יושיבו בעצמם ב"ד של שלשה ושהם יזמינו אותם לד"ת, וכתב עי"ז תשובה נפלאה שבה בירר באריכות מפוסקים וש"ע שהדין עמו, והתשובה במילואה נדפס במלחמת מצוה, וכן בשו"ת דברי יואל ח"ב עי"ש.

בראשית שנת תרמ"ז הסכימו הצדדים לעמוד לדין תורה בפני חמשה רבנים, שנים מכל צד והרב החמש ה' הגה"ק ר' ברוך מגארליץ זי"ע שקבל עליו להכריע בין הצדדים ע"פ הפצרותיהם של אחיו מרן הק' משינאווא והה"ק מבעלזא זי"ע. הד"ת התארכה ימים רבים, והרבנים הבוררים הוכרחו לנסוע לבתיהם, ועל כן החליטו ששני הצדדים יכתבו בכתב את טענותיהם עד י"ד יום וישלחו את הדברים להרב החמש הגה"ק מגארליץ, והוא יכריע וישלח בכתב את הכרעתו. כשחלפו ארבע עשר יום, התברר שבוררי הספרדים לא שלחו את חוות דעתם. וע"כ כפי שהוסכם שלח הגה"ק מגארליץ את הכרעתו, ופסק לטובת קהל הארטאדאקסנים בפסק דין שנכתב ונחתם בעצתו ועל דעתו של אחיו מרן הק' משינאווא, ובסיום דבריו כותב את כל זאת ראיתי להודיע ולהגיד דעתי על פי דין תורתנו הקדושה, וקיימתי דברי והראיתי הטענות משני הצדדים אשר נתנו לי בסיגעט בחת"י המורשים, וגם חווד"ד הדיינים מקהל ארטה. לפני אחי הגדול הצדיק משינאווא שליט"א והודה לדבריני, וגם נתן לי מכתב הלוטה פה לשלוח לכל צד. הק' ברוך הלבשרטאם

גם מרן הגה"ק משינאווא זי"ע הוסיף על דברי אחיו, מכתב נפלא באריכות להצדיק את קהל הארטאדאקסין, וכאן העתקנו את תחילת מכתבו וסיומו. המכתבים זלהלן בענין הרבנות בסיגעט לקוחים מתוך ספר "מלחמת מצוה" (סיגעט תרמ"ח). ומובאים גם בספר דברי יחזקאל החדש בחלק כתבי קודש (מכתב כ"ה-כ"ו).

על הפרשה כולה עיין בספר רבינו הקדוש משינאווא (פרק ל"א), וכן בספר רבינו הקדוש מצאנו ח"ב, שם מתואר המחלוקת בסיגט בהרחבה. ועי"ע בספר מושיען של ישראל (ח"ג פרק ל') השתלשלות כל אותה הפרשה, ותארנו בכאן רק את תוכן ענין הפרשה בקיצור נמרץ.

כא. ה"ה הרב ר' יצחק רייך ז"ל מפעסט שנבחר להיות ראש הלשכה הארטאדאקסיע ותמך בכל כוחו במרן הקדושת יו"ט זי"ע.

מאפיקורסין, אמר להם אבדה עצה וגו', ואיב"א מהכא נסעה ונלכה ואלכה לנגדך, גם להם יש תשובה זה, כי לא אלמן ישראל, וכ"ז שלא יתבטלו המהרסים לא יתבטלו הגודרים^כ, לכן אני מבקש ומזהיר בכח התורה ובכח הצדיקים אשר מימיהם שתייתי ועל פיהם אני חי, שלא תאכלו משחיטת שום שוחט בלי רשות הרב דקהלתכם יצ"ו, כי שחיטתם אסורה עפ"י התורה ולא יבוא בשר פיגול לפיכם, ואין די במוה שהכשרים ישמרו א"ע מאכול משחיטת המשיג גבול, רק מחויבים למחות באנשי ביתם, ואשר אכלו ע"ע בשגגה כי הורה להם היתר, ועתה אין שום היתר, ואיזה רב שיתן מעתה היתר עתיד ליתן את הדין, כי הוא חוטא ומחטיא את הרבים ואנכי את נפשי הצלתי, ואזכה להיות זוכה ומזכה את הרבים, וזכות הרבים יהי תלוי בי לכפרת עון הקודם.

הק' יחזקאל שרגא האלברשטאם

חופ"ק שינאווא

אין כוונתי לעשות שלום עם המתנגדים להארטאדאקסן שהלא משנאיך ה' אשנא ואסור ללמד זכות על המסית

ב"ה יום ב' וארא תרח"ם לפ"ק.

שלום לאהובי ידידי הרבני המופלג וכו'.

מכתבו הגיעני, ואני מוכרח להודיעכם כי אין כוונתי לעשות שלום בין הצד המתנגדים על הארטהאדאקסן במדינתכם, כי על זה נאמר הלא משנאיך ה' אשנא ובתקומיך אתקוטט, כאשר כבר נדפס את המכתב שנתתי אחר הפסק של אחי הרב דק"ק רודניק יצ"ו^כ,

ואינני חוזר חלילה מדברי שהם נדברים ביסודה של תורת משה. רק בזאת דברתי לעשות שלום עם הרב הג' מו"ה יודלי וגיסו הגביר מו"ה קלונימוס קלמן נ"י עם הרב הגאון דקהלתכם והצד שלו, כי על ידי המחלוקת נתפסו הכשרים ברשת המתנגדים לאמונתנו ונתחברו להם והוא בעוה"ר חילול השם, זאת היה מצוה גדולה שיתחברו מין במינו ושאינו מינו יהיה בטל, על זה הייתי רוצה לעשות בכל כחי אפילו ליסע לשם, ועל אופן אחר איני רוצה להכניס עצמי כלל, כי כבר כתבתי שהוא לאו בתורה שלא ללמוד זכות על המסית, כי הצד המתנגדים במדינתכם על התקנות שעשו הרבנים הכשרים הם מהרסי הדת, ורוצים להדיח את ישראל חלילה וחס, ע"כ אם רוצים להביא רב ושו"ב, אל תבא נפשכם בסודם ובקהלם לא יחלל כבודכם, כי גם הרב גם השו"ב שיבא ירדו שאולה כי הוא נגד התורה הקדושה, ונא סורו מאהלי האנשים הרשעים האלה, כי כל החולקים על מנהגי ישראל ותורה שבע"פ במדינת אונגארן, הם מתחברין לקהל ס' [ספרדים] דקהלתכם, כאשר הדפיסו הכת החדשים שבק"ק אויהעלי לחלוק על הרבנים שאסרו את השו"ב המשיג גבול כי הם מעדתם, ואתם מאמינים בני מאמינים אל פתח ביתם אל תקרבו, והיו לאחד עם הארטהאדאקסן, ואשר עבר מחלוקת בין הרב ובין רבי יודלי מצוה לעשות שלום, והעושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עליהם ועכ"י אמן.

דברי הדוש"ט ומצפה לשמוע בשורות טובות בתוך כ"י.

יחזקאל שרגא האלברשטאם

כב. יש לציין בזה למכתבו של הגה"ק מנאסויד זי"ע כאשר נתהוו מחלוקת בסאטמאר שאלו המתחדשים היו מתנגדים להתמנותו של רביה"ק לשמש שם כאב"ד, והזכיר אז את הפרשה שהיה בסיגוט ואלו דבה"ק: וגבי אנשים דק"ק סיגעט שנפרדו ממרן אביו הגאון הקדוש אדמו"ר זצוקלה"ה, וכתב רבינו הגדול רבן של כל בני הגולה משינעווע זכר צדיק וקדוש לחיי העולם הבא זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן, בזה שכל זמן שלא יתבטלו המהרסים לא יתבטלו הגודרים, ומהאי קרא נסעה ונלכה נגדיך וכו' כנ"ל. על כן טובה גדולה להעמיד הדת על תלה שימלך כבוד קדושת הדקתה לקבל המשרה על שכם וכו' עכ"ל.

כג. כשנתפרסם פסק דינו של הגה"ק מגארליץ זי"ע ומכתבו של הגה"ק משינאווא זי"ע ניסה הרב מבראדישין הבורר מצד קהל הספרדים לחדש עוה"פ הד"ת אצל מרן משינאווא, אמנם מרן משינאווא לא הסכים בשו"א, דא"כ יהיה חוה"ש כנ"ל בתו"ד מכתבו. ואז הוציא הרב מבראדישין קונטרס בשם אוהב משפט נגד הפס"ד וזרק חיצים ובליסטראות על חשבונם של מרן משינאווא ושאר גאו"צ ממדינת אונגארן, גדולי הדור קראו לחיבורו בשם "אויב משפט" או "אוהב בצע ושונא משפט" (כ"כ הגה"ק מגארליץ במכתבו לסיגוט). הגאון בעל ערך שי ז"ל חיבר קונטרס עין משפט לסתור את כל דברי הרב מבראדישין, וכן הגה"ק הר"מ מבאדיוב זי"ע חיבר נגדו קונטרס ישוב משפט, וכן עוד כמה מגדולי הדור יצאו לסתור את דבריו, והגה"צ בעל בית היוצר מחוסט ז"ל מביא במכתבו כי "מרן הצדיק והקדוש משינאווא (שליט"א) [זיע"א] אסר לעיין בזה הקונטרס אוהב משפט", כ"ז הובא בספר מלחמת מצוה, ושם מובא מכתביהם של כל גדולי הדור שהצטרפו למערכה זו ואסרו את קהלתם של הספרדים.

מה היה אומר השינאווער רב על האגודה

סיפר ר' אהרן מרדכי ז"ל שו"ב בקאלאשיטין, כשהי' פעם אצל אדמו"ר מבאבוב [הקדושת ציון] ז"ל, ובאמצע שיחתם דיברו אודות האגודה, ואמר אדמו"ר מבאבוב ז"ל בזה"ל: "במילא איך וועל אנאכאפן דער גארליצער פעטער עד איז דאך גיווען א שארפער, נאר אפילו דער שינאווער פעטער וואלט זיי פארברענט בהבל פיו". [לא רק דודי הגה"ק מגארליץ שהי' ידוע כאיש חריף, אלא אפי' דודי הגה"ק משינאווא היה שורף אותם בהבל פיו].

גם הי' רגיל לומר אשר שלשת המשפחות המופרסמות (בגאליציע), האלבערשטאם (בית צאנז), האראוויץ (ראפשיץ-ודשיקוב), רוקח (בעלזא), לא היו על הכנסיה (הגדולה של האגודה).

(מהרה"ח ר' הערשל ציטראנענבוים ז"ל)

היה נזהר שלא לקבל פדיונות ממחללי שבתות

כפי שראיתי מאבותי ורבותי הקדושים זי"ע, ובפרט מאדמו"ר הקדוש רבינו יחזקאל זי"ע הרב משינאווע שלא לקבל פדיונות ממחללי שבתות. עיי"ש.

(דברי תורה מהדורא' אות ק"ז)

כשהסטרא אחרא הולכת במדת העזות צריכים ללכת לעומתה גם כן בעזות דקדושה

ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו ויבאו על העיר בטח (בראשית ל"ד, כ"ה), פרש"י ז"ל בשם מדרש בטח בטוחים היו על כחו של זקן, וקשה דהא יעקב היה כועס עליהם ואמר עכרתם אותי וגו' והאיך הלכו בכחו לעשות כן. ועוד קשה דלעיל פרש"י שני בני יעקב, בניו היו ואעפ"כ נהגו עצמן שמעון ולוי כשאר אנשים שאינם בניו שלא נטלו עצה הימנו. ועוד קשה דיעקב אמר להם עכרתם אותי וגו', והשיבו לו הכוונה יעשה את אחותנו, דמה תשובה השיבו לו ע"ז.

וי"ל כך דהקב"ה ברא זה לעומת זה, דכמו שיעשה הרשע בקליפה, כמו כן צריך הצדיק לעשות בקדושה, ואנשי שכס עשו עזות גדול בקליפה, שהסכימו על מעשה רע של שכס, דהאומות גדרו את עצמם מן

העריות כמאחז"ל (הובא ברש"י ריש פ' בלק), והם פרצו הגדר, ולא עוד אלא שאנסו בת יעקב שהיה גדול מאד אצל האומות, ועל זאת התחכמו בני יעקב דכמו שעשו הם עזות גדול בקליפה צריכים הם לעשות עזות גדול בקדושה שמותר להם להלך בלא שאלה מאביהם, ולכן דכאשר אמר להם יעקב עכרתם אותי וגו' השיבו הכוונה יעשה את אחותנו, היינו דכמו שעשו הם עזות גדול לאנס את אחותנו דייקא שהיא בת גדולים. כמו כן הוכרחנו אנחנו לעשות כן בהקדושה לילך בלי נטילת רשות, ובזה ניחא דאעפ"י שלא שאלו אותו היו בטוחים על כחו של זקן, דזאת היו צריכים לעשות בלי נטילת רשות דזה לעומת זה וגו' אבל זכותו יגן עליהם.

(דברי יחזקאל פרשת וישלח)

הגאולה נידחת בעון אותם המנהיגים האומרים אני אמלך

שמעתי מכ"ק אדמו"ר הרב הקדוש רבינו יחזקאל משינאווא זי"ע בשם רבינו הקדוש החוזה מלובלין זי"ע, כי פ"א הגיד בשמחה שרואה ברוח קדשו הגאולה קרובה מאוד וכבר החלו הבני משה להתעורר לילך להלחם בעדנו כי כן הוא העת רצון מן השמים. וזמן קצר אח"ז בכה (הרבי מלובלין) מאוד ואמר כי רואה ברוח קדשו שיצא כרוז מן השמים שיחזרו מהליכתם ועריכתם למלחמה בעדנו, מפני כי הגאולה נדחת לזמן בעון המנהיגים בדורינו שכל אחד אומר אני אמלך. עכד"ה כ"ד.

(דברי תורה מהדורא' ב' ט"ז)

הרשעים ינערו מכנפות הארץ ולא יזכו לקבל פניו

הגה"ק בעל מנחת אלעזר זי"ע הגיד בשם רבינו הגה"ק משינאווא זי"ע, כי כאשר היו מברכין אותו שיחיה עד ביאת המשיח אמר (פ"א) כי זהו אינו ברכה שלימה, אחרי שהוא ב"ג עקרים ואמונת אחכה לו בכל יום שיבוא א"כ כל הרשעים שיהיו באותו הדור יחיו לימות המשיח, אלא שהרשעים ינערו מכנפות הארץ ולא יזכו כלל לקבל פניו, וע"כ צריכין לברך לחבירו שיוכה לילך לקראת משיח צדקנו לקבל פניו בביאתו ב"ב. עכד"ה.

(דרכי חיים ושלום תתרי"ט בשם דברי תורה חלק י' כת"י)

כד. בספר עבודת הרועים לחודש טבת ערך הגה"ק משינאווא זי"ע הובא מספר בשפה העברית, (דף כ"ג) בזה"ל, ידוע שהרה"ק רבינו משינאווא ז"ל, הבטיח כידוע כי בשנת תרס"ו יבא משיח צדקינו, וכשהגיעו הדברים אל הרה"ק ר' ישכר דוב מבעלזא ז"ל אמר: אכן הי' הקץ של ביאת משיח צדקינו קבוע לשנת תרס"ו אלא שבגלל החטא של הציונות שהתפשטה בישראל נדחה הדבר, ואנחה מרה נעקרה אז מלבו הטהור של הרה"ק מבעלזא זי"ע, באמת: ומי יודע לכמה זמן נדחה הדבר.